

Ἀπὸ τὴν μίνησιν τῶν Ἰδεῶν

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑΙ ΜΟΡΦΑΙ

Frank Bunker Gilbreth (1868 - 1924)

καὶ Lilian Molder Gilbreth (1878 -)

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ Α ΧΡΥΣΟΧΟΥ, Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τῆς Α.Β.Σ.Π.

Ὁ Gilbreth, μετὰ τῶν Taylor καὶ Gantt, εἶναι τὸ τρίτον σκέλος τοῦ ὀργανωτικοῦ τριγώνου ἐπὶ τοῦ ὁποῦ οἰκοδομήθη ἡ Ἐπιστημονικὴ Ὀργάνωσις ἐν Ἀμερικῇ.

Ἡ κυρία συμβολὴ τοῦ Gilbreth συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἀνέπτυξε τὴν μελέτην τῶν κινήσεων εἰς πρωταρχικὸν ὄργανον τοῦ διευθυντοῦ καὶ εἰς νέον τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι ἐπὶ τῶν σκοπῶν τῆς ὀργανώσεως.

Ἐνῶ ὁ Taylor προσανατόλιζε τὰς ἐρεῦνας του ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν συντελεστῶν, τῶν ἐπιδρῶντων ἐπὶ τῆς ἀποδόσεως τοῦ ἐργάτου, ὁ Gilbreth ἐπρόσβηε πρῶτον τὸν ἐργάτην (αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν) καὶ ἀντλῶν ἐξ ὄλων τῶν κοινωνικῶν ἐπισημῶν (φιλοσοφίας, ψυχολογίας, παιδαγωγικῆς κλπ.) ἀπέβλεπεν εἰς τὴν βελτίωσιν καὶ εἰς τὴν διεύρυσιν τῶν ἱκανοτήτων τούτου.

Εἰς τὰ πρῶτα γραπτὰ κείμενά του (Field system καὶ Concrete system), γραφέντα περὶ τὸ 1908, περιέγραψε τὰς γραμμάς ἐξουσίας καὶ τὰς ἀρμοδιότητας τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τῆς ἐπιχειρήσεώς του, ὡς ἐργολάβος δομικῶν ἔργων.

Ἡ προσοχὴ του ἐστράφη πρὸς τὴν ἐργασίαν τοῦ ἐργάτου καὶ ἐπενόησε μεθόδους ἀποσκοπούσας ὅπως διακρίνη καὶ ἀποβάλλῃ τὰς μὴ παραγωγικὰς κινήσεις. Ἀντελήφθη ὅτι ἐὰν ἐπιτυχάνετο ὁ ἀριστος τρόπος (one best way) διὰ κάθε στοιχειώδη κίνησιν τοῦ ἐργαζομένου καὶ διὰ τὰς συνθήκας τοῦ περιβάλλοντος τῆς ἐργασίας του, θὰ προήρχοντο κέρδη, τὰ ὁποῖα οὐσιωδῶς θὰ ἐπηύξανον τὰ προερχόμενα, ἐκ τῆς ὀργανώσεως τῆς παραγωγικῆς μονάδος ὡς συνόλου, ὀφέλη.

Τὸ αἷτημα τῆς δικαίας ἀμοιβῆς τοῦ ἐργαζομένου ἔπρεπε νὰ θασιζέται ἐπὶ ἀντικειμενικῶν μετρησίμων δεδομένων, ἐκφραζομένων εἰς μονάδας χρόνου (ἐξ οὗ καὶ ὁ ὅρος χρονομέτρσις) καὶ μεταγενεστέρως ἐπὶ τοῦ χρόνου τοῦ ἐνὸς ἀρίστου τρόπου, ἐξ οὗ ἡ μελέτη κινήσεων καὶ χρόνου (motion and time study).

Αὐτὸς ἐθεμελίωσε τὴν ἐπιστήμην τῆς μελέτης τῶν κινήσεων. Τὸ 1911 ἐξεδόθη τὸ ἔργον του «Motion study», τὸ 1916 τὸ «Fatigue study» καὶ τὸ 1917 τὸ «Applied motion study». Ἐκ τῶν ἐργασιῶν του δὲ τούτων προήλθον «οἱ νόμοι τῆς Οἰκονομίας τῶν Κινήσεων».

Ἡ ἀνάλυσις τῶν κινήσεων εἰς ἀπλᾶς στοιχειώδεις τοιαύτας, ἀπαντωμένας εἰς πᾶσαν ἐργασίαν καὶ ἀποκληθείσας «therbligs» (ἐξ ἀναστροφῆς τῶν ψηφίων τοῦ ὀνόματός του) ἀπλοποίησαν μεγάλως τὴν μελέτην πάσης περιπλοκῆς κινήσεως.

Ἡ χρησιμοποίησις τῆς φωτογραφικῆς μηχανῆς, τῆς χρονοκυκλογραφίας καὶ

Άλλων βελτιώσεων, ιδίως δὲ τὸ ὁμόνυμον ὄργανόγραμμα (Operation Chart), ἀνάγονται εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῆς ἐργασίας διὰ τῆς ὀργανώσεως. Ἡ μελέτη ὁμοῦ τῶν κινήσεων συνέβηκε καὶ εἰς τὴν δυναμικὴν (dynamics) τῆς ὀργανώσεως. Ἡ ἀναζήτησις τοῦ «ἐνὸς ἀρίστου τρόπου» δὲν ἦτο ἀπλῶς μία ὁμοιομορφοποίησις τῶν κινήσεων τοῦ ἐργάτου. Ἦτο τὸ μέσον ὅπως μεγαλοποιηθῆ ἡ δυναμικότης του.

Ἡ μελέτη περιελάμβανε τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ ἐργαζομένου, τὰς μεθόδους τὰς ὁποίας οὗτος ἐχρησιμοποιοῖ, τὰ εἰς τὴν διάθεσίν του ἐργαλεῖα, ὡς καὶ τὸ φυσικὸν καὶ διανοητικὸν περιβάλλον του. Ὡς ὁ Urwick γράφει: «ὕπῃρχον τρεῖς μηχανικοί, ὁ Taylor, ὁ Gantt, καὶ ὁ Gilbreth, οἱ ὁποῖοι ἠγωνίζοντο νὰ κατανοήσουν τὰς πλατυτέρας ἐπιπλοκάς τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν Taylor ἐχαρκτηρίσθη ὡς μία "πνευματικὴ ἐπανάστασις". Ἐπεκρεμάτο ὁ μέγας κίνδυνος νὰ μὴ ἐκτιμῆσουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι τὴν διαφορὰν μεταξὺ τοῦ ἐπιστημονικῶς σκέπτεσθαι ἐπὶ ὀλικῶν πραγμάτων καὶ τοιοῦτου ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων. Ὁ Gilbreth ἐνυμφεύθη τὴν Lilian Molder, ψυχολόγον ἐκ μορφώσεως, διδασκάλισσαν ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ μητέρα ἐκ προορισμοῦ. Αὕτη, λόγῳ παιδείσεως, ἐνστίκτου καὶ πείρας, ἦτο πλήρως κατατοπισμένη ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος. Οὕτω, κατέστη τὸ τέλειον πνευματικὸν συμπλήρωμα διὰ τὸ ἔργον τοῦ συζύγου της». Ὁ Gilbreth ἀπέβλεπε νὰ κατστήσῃ τὴν Ὀργανωτικὴν κοινωνικὴν ἐπιστήμην, μὲ ἐπίκεντρον τὸν ἀνθρώπον.

Προϊούσης τῆς αὐτοματοποιήσεως, ἡ σπουδαιότης τῆς μελέτης τῶν κινήσεων τοῦ ἐργάτου τείνει νὰ μειωθῆ, διότι τὰ πορίσματα τῆς ἐρεῦνης ἐνσωματοῦνται εἰς τὸν αὐτοματοποιούμενον μηχανικὸν ἐξοπλισμόν. Ἡ φιλοσοφία, ὁμοῦ ἡ ὁποία ἐκπηγάζει ἐκ τῆς μελέτης ταύτης, δηλαδὴ ἡ ἐρευνα τῶν λεπτομερειῶν καὶ ἡ ἀνθρωπίνη πλευρὰ τῆς Ὀργανώσεως θὰ παραμείνουν ἑσαεὶ ὡς ἡ μεγαλύτερα συμβολὴ τοῦ Gilbreth.

Ἡ Lilian Gilbreth, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της ἐκράτησε ὑψηλὰ τὴν δάδα, ἀναθρέψασα 12 τέκνα καὶ ἐργαζομένη ἐπαγγελματικῶς μὲ πρωτοφανῆ ζωτικότητα, ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς τὰ 90 ἔτη της, ταξιδεύουσα μεταλαμπαδεύει τὰς ἀρχὰς τῆς Ὀργανωτικῆς ἢ τῆς ἐπιστημονικῆς ὀργανώσεως. Δι' οὗ καὶ ἀποκαλεῖται « ἡ πρώτη Κυρία καὶ ἡ καλλιτέρα πρέσβειρα τῆς Ὀργανωτικῆς Ἰδέας».

Κατὰ τὸ 1943, ἀπενεμήθη εἰς ἀμφοτέρους τὸ μετάλλειον Gantt, μὲ τὴν ἐξῆς ἐπαξίαν τιμητικὴν διάκρισιν: «Εἰς ἀναγνώρισιν τῆς πρωτοποριακῆς ἐργασίας των εἰς τὴν ὀργάνωσιν, τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς μεθόδου τῆς μελέτης τῶν κινήσεων, τῆς ἐφρμογῆς αὐτῆς εἰς τὴν βιομηχανίαν, τὴν γεωργίαν, τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, ὡς καὶ τὴν συνεχῆ διάδοσιν τῶν ὀργανωτικῶν γνώσεων διὰ μαθημάτων καὶ διαλέξεων».

Πηγαι:

- 1) C. I. O. S. : L. Urwick : The Golden Book of Management (1958).
- 2) Brech - Urwick : The Making of the Scientific Management.
- 3) A. M. A. : Classics in Management.
- 4) Spiegel - Myers : The Writings of the Gilbreth.
- 5) L. Gilbreth : The quest of the one best way (σκιαγραφία τῆς ζωῆς τοῦ Gilbreth).
- 6) H. Bertalané : La philosophie du chronométrage.